



**BOB SIKKES HOUDT VERBOUWINGEN IN DE HAND**

**‘Benut het midden!’**

Bob Sikkes ...grote liefde voor  
Nederlandse bouwkunst... [L]



**Renée de Haan**

**H**ij leidt samen met Marius Haverkamp het bureau waar zeker tien medewerkers de details invullen van de vele opdrachten. Wouter Stam van het Amsterdamse Sense Keukens vult de uiteindelijke keukenopstelling in, want dat is een vak apart, zo beseft Sikkes. Hij komt direct al met een kritisch punt: “Veel mensen gaan te vroeg naar een speciaalzaak om alvast vooraf te genieten van die keukens die straks alle brekerij goedmaakt. Dan weet je nog niets, want de renovatie levert altijd een ander resultaat op dan je kunt verwachten.”

“Wacht nou even mensen, roep ik dan tegen die klanten. Want die verkoper staat te trappelen maar in een later stadium kan hij veel beter meedenken met het geheel. Overigens maken we op dit punt de gekste dingen mee op het gebied van service, ook met topmerken. Voor mij staat vast dat de mens in de speciaalzaak allesbepalend is, ongeacht welk label dan ook.” Bob Sikkes spreekt met de rust van een bouwkundige die gewend is alles op zich te laten inwerken. De meeste woningen die hij samen met Haverkamp onder handen neemt, liggen

op fietsafstand van kantoor. “Omdat er zoveel werd afgebroken dat eigenlijk had kunnen blijven staan hier in de stad, ben ik bouwkunde gaan studeren. Met altijd een grote liefde voor Nederlandse bouwkunst. Persoonlijk lardeer ik dat met een tikje Scandinavische inslag van helder licht en een bepaalde symmetrie.”

“Na alle ervaringen van de afgelopen jaren kom je eigenlijk op een aantal vaste punten uit. Laat ik beginnen met de woningen zelf. Die bestaan

---

## ‘Jaren dertig-stijl met stoere keukens is je van het’

bijna altijd uit halfbeuks trappenhuisen, met een draai dus. Dan een kamertje voor, kamertje achter plus groot woongedeelte. Alles staat een beetje op elkaar gepropt en het midden van huizen wordt vaak nauwelijks benut. Dus daar zit ik direct op als het de keukens betreft. Die moet zo centraal mogelijk liggen, met voldoende looplijnen, licht en een juiste verbinding met buiten. Gelukkig is er tegenwoordig budget voor de binnenhuisarchitecten, in die

---

**Bob Sikkes wordt vaak op straat herkend van het televisieprogramma *Bouwval Gezocht*. Toch blijft hij vooral geconcentreerd op zijn eigen renovaties voor architectenbureau *Flow Works* in het hartje van Amsterdam. Tientallen woningen hebben al een transformatie ondergaan waarbij als vanzelf een eigen *Flow*-stijl is ontstaan.**

---



zin ligt de lat wel even hoger dan vroeger. Toen bestond de verlichting uit een lamp, nu uit een heel plan, om maar iets te noemen.”

**TEGENPOOL** Door de ervaring en de samenwerking blijft het inschakelen van dit bureau in principe zeer betaalbaar, met als groot voordeel dat er vrij snel een helder bedrag op tafel ligt voor alle onderdelen. Dat was ook de eerste aanleiding om Sikkes bij het tv-programma te betrekken, als nuchtere tegenpool van bevlogen particuliere kopers.

“Wij beschouwen onszelf niet als kunstenaars, maar als gedegen bouwers met een open oog voor creatieve oplossingen. Het gebeurt nog veel te vaak dat een ontwerper zich heerlijk uitleeft met grote plannen, maar dan budgettair de boel niet meer in de hand heeft. Dat is bij ons bijna onmogelijk, ook omdat je dus vaak hetzelfde soort woningen tegenkomt en eigenlijk al weet dat tegenwoordig veel mensen een jaren dertig-stijl willen, dus wel veel wit maar mooie spullen en afwerking; daar hoort een stevige moderne keuken in. We onderdrukken de neiging om dan snel de wand te vullen met kasten. Je moet heel goed weten wat je neerzet en hoe het uiteindelijk smoelt. Eerst het effect van de ruimte ervaren en dan pas definitief die keuken gaan indelen, zo luidt mijn advies dus.” “Het liefst voer ik alle begingesprekken zelf



want al luisterend kun je direct al verschillende opties schrappen of kom je op uitzonderlijke ideeën. Daarbij heb ik wel eigen voorkeuren, zoals het slopen van suitedeuren; dat is voor mij vloeken in de kerk, zeker als ze mooi zijn, maar soms moet het echt om ruimte te scheppen. Het voordeel van onze samenwerking is direct inspelen op van alles. Dus als er uitgebouwd moet worden, dan doen we dat. Zo hadden we iemand in Amstelveen met een redelijk ruim huis uit de jaren vijftig, waar een enorme uitbouw achter was gemaakt voor de keuken. Daar had je het weer: in het midden-

### ‘Eerst de ruimte ervaren, dan de keuken kiezen’

stuk gebeurde niets. Doordat we daar de keukens plaatsten, werd het waanzinnig mooi. Het was de derde verbouwing daar, maar nu is het echt goed.”



**MEVROUWTJE** Een van de eerste opdrachten was van een bijna wanhopige bekende televisiepersoonlijkheid uit het Gooi. Bob Sikkes kan er nog kwaad om worden als hij erover vertelt. “Daar kwam zo’n aannemer met een nepleren map met gouden randje. Wat wil mevrouw? Ze voelde dat het niet goed zat en kwam bij ons. In twee dagen was alles doorgesproken, lag de prijs er en een dag later begonnen we. Er viel een last van haar af en dat is wat we nastreven. Daarmee ontstond het Flow-stempel. Veel klanten ervaren dat het op en top hun woning is geworden en toch ook een beetje een Flowhuis. Dat is een compliment en met veel klanten zijn we vrienden geworden.”

Als het niet klikt, neemt Sikkes de klus niet aan. Haverkamp en hij zitten wat dat betreft ook helemaal op één lijn. Wouter Stam blijkt een optimale derde loot aan het geheel en heeft inmiddels al zestig keukens samengesteld.

“Ook hij let goed op de centjes. Mensen kunnen vaak met minder budget iets beters of mooiers krijgen dan bij zomaar een keukenzaak. Wij zeggen altijd: het hoeft niet de P.C. Hoofdstraat te zijn; een goede Kalverstraat blijkt veelal uitstekend te voldoen. Maar ik wil nog even kwijt dat de keukenspecialisten soms echt steken laten vallen. Ik heb meegemaakt dat een klant voor 90.000 euro had gekocht aan meubels en apparatuur en toen bleek doodleuk dat de leverancier het water en gas niet kwam aansluiten. Dat kán niet. Schaamteloos, liefdeloos, iets uit een brochure verkopen en niet met gevoel, ik maak het veel te vaak mee. Bij een kookblok van drie meter van een zeer gerenommeerd merk vonden we twintig klachtenpunten, tot en met het door elkaar laten lopen van standleiding en luchtkanaal. Of er zijn problemen en is er alleen een stagiaire in de zaak. Bij mij geldt: de deur gaat dicht en niemand verlaat het pand voordat het is opgelost. Dat verwacht ik dus ook van de keukenbranche. Want je krijgt er zoveel voor terug: tevreden, blijde klanten, daarvoor doen we dit toch allemaal?”



Een van de renovaties onder de hoede van Sikkes **[B]**

Ontwerp voor nog te realiseren keukens in Amsterdam **[L]**

